

บทที่ 6

บทสรุปและข้อ เสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัย บทบาทของสื่อมวลชนที่เสริมคุณค่าให้กับ พระเครื่องและพระบูชาในด้าน คุณค่า และตรรกวิทยาการบริโภคของ พระเครื่องและพระบูชา (พ.ศ.2536) ครอบคลุม แนวคิดของ ออง โบคริยาร์ต, แนวคิด และทฤษฎี วิศวกรรมคุณค่า, แนวคิด และทฤษฎี วัฒนธรรมผู้บริโภค และแนวคิดของ มาร์แชลล์ แมคลูอัน มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ ทาหาที่ได้รับคำตอบที่แสดง ให้เห็นความรู้ใหม่ ๆ ที่น่าสนใจอีกด้านหนึ่ง ซึ่งเป็นความรู้ใหม่ ที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ ให้เห็นว่า สื่อมวลชน ก็สามารถเข้ามามีบทบาท เป็นสิ่งที่เสริมคุณค่า ให้กับ พระเครื่อง พระบูชา และเกิดการบริโภคขึ้น

จากการวิเคราะห์ พระเครื่อง และพระบูชา ที่สื่อมวลชนได้มีบทบาท ในการเสริมคุณค่าแล้ว ยังสามารถวิเคราะห์ ว่า พระเครื่องและพระบูชา คือ สื่อและสารใน เวลาอันเดียวกัน ดังนี้ :-

1. สื่อมวลชน เป็นผู้กระตุ้น ให้เกิดการบริโภค พระเครื่องและพระบูชา

สื่อมวลชน ยังมีบทบาทที่กว้างออกไป อีกหลายด้าน ที่เป็นตัวกระตุ้นเตือนหรือ วนชณะเดียวกันเป็นผู้ชี้แนะให้เห็นถึงคุณค่าอันมีคุณค่าอันศิลปความเป็นโบราณวัตถุ ความเชื่อมั่น ความศักดิ์สิทธิ์ หรือความมีอภินิหาร ซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมชาวพุทธ ใช้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวเพื่อ เป็น ที่พึ่งทางใจ เป็นขวัญ และเป็นกำลังใจ ให้ได้เป็นสิริมงคล ในการกราบไหว้บูชาจาก พระเครื่องและพระบูชา และให้เกิดความต้องการ ที่จะเป็นเจ้าของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ นั้น ๆ

ปัจจุบันสื่อมวลชน มีบทบาทที่จะเผยแพร่ข่าวสาร ของ พระเครื่อง พระบูชา ใน รูปแบบของการกระตุ้นให้เกิดการบริโภค เช่นการให้ข่าวที่น่าสนใจ เสนอข่าวสารข้อมูลใน

พระเครื่อง พระบูชา กลายเป็นสินค้า ของบุคคลต่าง ๆ ในทุกระดับชั้น ทำให้ ผู้ที่มีความคิดที่จะ พัฒนา พระเครื่องพระบูชา จากในรูปแบบของ สิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ ทางวิทยุ กระจายเสียงทางวิทยุโทรทัศน์ แล้วยังมีออกมาใหม่อีก ในรูปแบบปฏิทิน ของปี พ.ศ.2536 ปฏิทินที่มีภาพพระเครื่องล้วน ๆ หรือมีพระบูชาประกอบด้วย หรือมีภาพพระเกจิอาจารย์ด้วย

น้ำชาติทำเก๋ "บ้านกับพระ"

ออกในปี 2537 แบบเก๋จะไม่เอะไรจะต่อบ้าน วัดนครศรี ๖ งามป้อมรักษาพี่น้องชาวไทยทุกคนอ่าน เมื่อ น้ำชาติ พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ หัวหน้า นำด้วยเออผู้

พรรคชาติพัฒนา หรือด้วยคุณ สวัสดิ์ อิศรางกูร สมกับด้วยคำอวยพรตามแบบฉบับหม่อมพ่อคุณอีก และ น.พ.วรรณรัตน์ ชาญนุกูล ในฐานะ ส.ส.เขต : เมื่อ คียว่า

โคจร ชุมทำปฏิทิน 2537 มาแจกชาวบ้าน

เมื่อเป็นลูกโคจรหลานย่าไม้ก็เออเอาห่อวงพ่อคุณ วัดบ้านไร่ เกจิอาจารย์ชื่อดังมาเป็นต้น

ปฏิทินน้ำชาติก็เออออกมาเป็นรูปห่อวงพ่อคุณนี่จัก

สมาธิ ร่ายรอยด้วยเหรียญห่อวงพ่อคุณในต่าง ๆ แต่ดีเส

จากท่านนี่คือ คำอวยพรเขียนด้วยมือหม่อมพ่อคุณ ว่า

"เจริญพสกุจฉวนในแผ่นดินไทยที่หลาย นี้ก็ขึ้น

ปีใหม่แล้ว ขอให้ทุกคนเจริญรุ่ง ๆ ขึ้นด้วยไป ลูกหลาน

จะปรารถนาสิ่งหนึ่งสิ่งใดจงไม่เหลือด้วย ขอให้คุณพระ-

คุณไม่เอะไรเออเอาในอวยพสกุจฉวนเออ ให้พวก

มีอยู่กันสบายๆ ไปเกิดลูกหลานเออ" หรือภายในของ

หม่อมพ่อคุณ บริสุทโธ

แล้วก็เออรูป น้ำชาติ และลูกทีมไว้ให้หม่อม แอนโล

โกวิทชาติพัฒนา

เล่มเก่าปฏิทิน น้ำชาติ กลายเป็นของหายากขึ้นมาทันที

เพียง...อย่างนี้เจ้าว่าจำเป็นกับพระนะน้ำ...

เอก มั่นใจ ภายนอก

(ภาพจากหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ ประจำวันอังคารที่ 7 ธันวาคม 2536)เป็นการวิจารณ์ปฏิทิน ปี 2537 โฆษณาทหลวงพ่อคุณ วัดบ้านไร่ เกจิอาจารย์ชื่อดัง โฆษณักการเมืองจัดทำเป็น ปฏิทิน พร้อมนำภาพตนเองในฐานะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 1 จังหวัดนครราชสีมา ต่อต้านล่างของภาพพระ ไร่แจกชาวบ้านเพื่อเป็นการหาเสียง ของนักการเมืองที่ได้นำเอา พระเครื่อง พร้อมพระเกจิอาจารย์ผู้มีชื่อเสียง มาเป็นเครื่องมือในการสร้างค่านิยมบนเกม การเมืองได้อีกทางหนึ่ง

ผู้วิเคราะห์มีความรู้สึกว่าการเสนอข้อมูล ข่าวสาร หรือการลงโฆษณา ในด้าน สิ่งตีพิมพ์ ในปี พ.ศ.2536 ที่ผู้วิจัย นำมาเป็นข้อมูล มีการตีพิมพ์ บอกรูขุม ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์กัน อย่างมาก จากการวิเคราะห์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง ในที่สุด มีผู้ที่ให้ความสำคัญที่สังเกตเห็น ว่าถ้าปล่อยให้เกิดเหตุการณ์เป็น เช่นนี้เสีย ๆ ไร จะทำให้ กระทบกระเทือนถึงวงการศาสนา ก็เป็นได้ จึงจัดให้มีการจัดสัมมนาขึ้นโดยเฉพาะ ในหัวข้อเรื่อง "พุทธพาณิชย์" ขึ้นที่ห้อง ประชุมหอสมุดแห่งชาติ เมื่อ วันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2536 โดยมี นายปราโมทย์ สุขุม รัฐมนตรีช่วยว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน และมีพระเถระผู้ใหญ่ รวมทั้งผู้ที่ เกี่ยวข้องทางด้านศาสนา และวงการพระเครื่อง เข้าร่วมประชุม ในที่ประชุม มีทั้งเห็น

ด้วยและไม่เห็นด้วยในการสร้าง พระเครื่อง พระบูชา นายปราโมทย์ ได้กล่าวสรุปว่า ในที่ประชุม ไม่เห็นด้วยกับการสั่งห้าม การสร้างพระเครื่อง แต่จะมีการควบคุมการสร้างและการโฆษณาให้ถูกต้อง โฆษณายนายจาเจริญ เสถียรระ อธิบดีกรมการศาสนา เป็นผู้ควบคุมดูแล วัตถุประสงค์การสร้าง การเงินและการโฆษณา รวมไปถึงรูปลักษณะของวัตถุมงคลที่จัดสร้าง

ไม่เช่นารูปเต่าปลัดขิก มาเป็นแบบจัดสร้าง (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2536) ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า การไม่สั่งห้ามสร้างพระเครื่อง และโฆษณาบอกบุญ ให้เช่า วัตถุมงคล โฆษณาศักดิ์สิวมวลชน จากสาเหตุในการหาปัจจัย จำนวนมาก ๆ เพื่อมาสร้างถาวรวัตถุ นั้น คงจะไม่มีทางใด ที่จะดีกว่า ทางนี้ไปได้อย่างแน่นอน

2. พระเครื่องและพระบูชา เปรียบเสมือนเป็น หนังสือและสารในเวลาเดียวกัน พระเครื่องและพระบูชา เป็นสื่อ ได้ในหลาย ๆ ด้าน ที่สามารถบอกกล่าวได้ทั้งในด้าน รูปธรรม และด้านนามธรรม ดังนี้

- แสดงถึง เป็นพุทธศาสนิกชน และเอกลักษณ์ไทย (ความเป็นคนไทย)
- แสดงถึง ฐานะทางสังคม ในการใช้พระเครื่อง และพระบูชา
- แสดงถึง การสืบทอดศาสนา
- แสดงถึง ศิลป ชั้นเยี่ยมของไทย
- แสดงถึง วัฒนธรรม ซึ่งเป็นชนบทรรมนิยมประเพณีของไทย

พระเครื่องพระบูชา กับสิ่งมงคลชาวไทยที่ให้ความสำคัญมาแต่บรรพบุรุษ ที่ให้ความเคารพนับถือ ศรัทธา เลื่อมใส เชื่อในความศักดิ์สิทธิ์ ด้วยใจบริสุทธิ์ ฉะนั้นคนไทยจึงนำเอามาเป็นสิ่งที่พึ่งทางใจเป็นขวัญและกำลังใจในการดำเนินชีวิต อดีตยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการกู้ชาติบ้านเมือง เมื่อครั้ง พระนเรศวร ได้ทำสงครามกับพม่า จนมีชัยชนะด้วยบารมีแห่งพระสมเด็จเจ้านางพญา ทั้งยังเป็นสิ่งที่สืบทอดศาสนาที่ดี คนไทยได้ทราบซึ่งถึงคุณค่าของพระเครื่องพระบูชา มานานมาก จนลืมเลือนไปตาม ลัทธิและนิสัยความเป็นไทย ถึงยุคปัจจุบันสื่อมวลชน เป็นตัวกระตุ้นเร้า ให้สิ่งมงคลชาวไทยได้ตื่นตัวกับ "ทรัพย์สินแผ่นดิน" ที่มีคุณค่ามากทั้งมีค่านิยมสูง ซึ่งผู้วิจัยมีความหวังอย่างยิ่งว่า สื่อมวลชนจะยังให้ความสำคัญและส่งเสริมคุณค่าให้กับพระเครื่อง และพระบูชา ให้คู่ไปกับความเป็นไทยตลอดไป ซึ่งในขณะเดียวกัน พระเครื่อง และพระบูชาในอดีต เป็นการแจกหรือมอบให้ไว้เป็นที่ระลึก เนื่องในโอกาสและวาระต่าง ๆ ระหว่างศิษย์ และผู้ที่มีความเคารพนับถือและเลื่อมใสศรัทธา เท่านั้น โดยไม่มีการและเปลี่ยนตัวปัจจัยใด ๆ ทั้งสิ้น

ในปัจจุบัน พระเครื่อง พระบูชา ซึ่งมีค่านิยมและคุณค่า ที่เป็นราคา สามารถนำมาแลกเปลี่ยน เป็นเงิน-ทองหรือเป็นทรัพย์สินต่าง ๆ ได้ คุณค่าของพระเครื่อง พระบูชา ที่มีอยู่ในปัจจุบัน คุณค่าราคาของการแลกเปลี่ยน สูงมาก สาเหตุเนื่องมาจาก การโฆษณาด้วยการส่งเสริม คุณค่าให้กับ พระเครื่อง พระบูชา จากสื่อมวลชนสาขาใด ๆ ก็ตาม อาจเป็นไปได้ว่า ในอนาคต พระเครื่อง พระบูชาจะเป็นสิ่งที่มีราคาต่ำมาก กระทั่งไร้คุณค่าราคาในการแลกเปลี่ยน ไปในที่สุด เพราะสาเหตุ จากการทำให้ยืมและเลียนแบบมาก ทั้งยังหาผู้ที่รับผิดชอบได้ยากมาก ในการตัดสินใจ และที่มีความชำนาญ ในการดูพระว่าแท้และเก่ามากน้อยอย่างไร หรือ มีความศักดิ์สิทธิ์เท่าไร ทั้งสาเหตุที่สำคัญ อีกประการหนึ่งก็คือ ถ้าสื่อมวลชนในสาขาต่าง ๆ ไม่สนับสนุนในการแพร่กระจายข่าวสารในเรื่องนี้แล้วจะหาให้พระเครื่อง และพระบูชา ไร้ราคา ค่านิยม ด้านคุณค่าการแลกเปลี่ยน แต่อาจเหลือไว้เพียงค่านิยมทางวัฒนธรรม ของสังคมไทยสมัยใหม่ ในอนาคตเพื่อการเป็น "สัญลักษณ์ ในทางพุทธศาสนา " เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ก็เป็นไปได้

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นพุทธศาสนิกชน ดังนั้นการกล่าวล่วงละเมิดศาสนาที่เป็นลายลักษณ์อักษร จึงน่าจะกระทำไม่ได้

3. ข้อมูลในด้านราคา ค่านิยม ของการให้เช่า ชื้อ-ขาย หรือแลกเปลี่ยนพระเครื่องหรือพระบูชา นั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลาย ๆ ด้าน ดังที่กล่าวมาแล้ว ความสำคัญในเรื่องนี้ ทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องขึ้นอยู่กับ "ความพอใจ" ทั้งผู้เช่า และผู้ให้เช่าเท่านั้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

ผู้วิจัยขอเสนอให้ศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับ วิภคตศรัทธา ของพุทธศาสนิกชนที่จะเกิดขึ้นจากการเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนจากสาขาต่าง ๆ ในเรื่องพระเครื่อง พระบูชา ในลักษณะที่เป็น พุทธพาณิชย์ มากเกินไป

ศูนย์วิทยพัทธยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย